

Община КАВАРНА

Проект “Планиране на местното икономическо развитие за община Каварна”

ПЛАН ЗА МЕСТНО ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА КАВАРНА

европейски институт

Дейността на Европейският институт се подкрепя от ЕК.

"Програма на Агенция по заетостта
по Заемно споразумение със Световната банка"

А. Цел на Плана за местно икономическо развитие на община Каварна

Целта на Плана за местно икономическо развитие е да открие мерките, необходими за успешното постигане на целите на община Каварна, свързани с използване на наличния икономически потенциал на природния, производствения и човешкия капитал.

Настоящият документ следва да бъде разглеждан като секторен стратегически документ, допълващ действащия План за развитие на община Каварна за периода 2007-2013.

Формулираните в настоящия документ визия и приоритети фокусират вниманието на вече определената в Общинския план стратегическа цел за повишаване стандарта на живот в община Каварна чрез осигуряване условия за стабилни темпове на растеж на местната икономика.

В. Индикатори за постигане на устойчиво местно икономическо развитие

Основните елементи на успешното икономическо развитие са свързани с ефективното използване на наличните природни, производствени и човешки ресурси на местната общност. Чрез повишаване на производителността на труда чрез подкрепа на работещите предприятия и привличането на нови се постига нарастване на работните места в местната икономика и увеличаване на доходите, които работещите получават. Нарастването на индивидуалните доходи, обаче, зависи както от повишаване на производителността на фирмите, така и от подобряване квалификацията на самите работници.

Устойчивата и успешна е тази местна икономика, която е изградена върху разнообразни икономически сектори, предлага възможност за реализация на специалисти от различни сфери и предоставя възможности за обучение и квалификация. Добре работещата местна икономика се базира на наличието на достатъчно и с необходимото качество земя и сгради, които като основни материални активи подкрепят икономическия просперитет и промени. Проспериращата икономика, също така, се характеризира с динамично нарастване на работните места и стартиране на нови фирми.

Избраната стратегия за подкрепа на местното икономическо развитие трябва да осигурява възможности за икономически и инфраструктурни връзки с регионалните и национални стратегии за развитие.

С. Визия и стратегически цели за подкрепа на местното икономическо развитие на община Каварна:

Постигане на балансирано и устойчиво икономическо развитие чрез привличане на външни инвеститори, подкрепа и защита на интересите на работещия местен бизнес и насърчаване на предприемачеството и новите бизнес инициативи на жителите на община Каварна.

В съответствие с изведените в актуалния Общински план за развитие предизвикателства през местната икономика и в най-голяма степен, въз основа на анализа на данни от проведените специализирани проучвания, в средно и дългосрочен план са определени следните цели за икономическо развитие на община Каварна:

- ▣ Повишаване благосъстоянието на хората чрез повишаване на индивидуалните доходи и подобряване качеството на живот;
- ▣ Промяна на съществуващата структура на пазара на труда чрез осигуряване на повече работни места за високо образовани и квалифицирани специалисти;
- ▣ Балансирано използване на наличните природни ресурси и развитие на човешкия капитал.

D. Приоритети за постигане на определените стратегически цели:

- ▣ Използване в максимална степен на предимствата, произтичащи от природните и икономически характеристики на община Каварна и възможностите за развитие на секторите туризъм, селско стопанство и преработка на селскостопанска продукция, определени като конкурентоспособни сектори на българската икономика;
- ▣ Постигане на устойчиво развитие и икономически растеж чрез запазване и разширяване на дейността на работещите на територията на общината предприятия;
- ▣ Създаване на условия за наличие на „икономически избор“ на хората, живеещи в общината чрез насърчаване за тяхната икономическа активност и подкрепа за социалната инфраструктура.

E. Подход за избор на мерки за осъществяване приоритетите на местното икономическо развитие

Подходът при определяне на мерките е основан на разбирането, че местната власт трябва в максимална степен подкрепа за икономическото развитие, но в същото време да възможно най-малко да се намесва в протичането на икономическите процеси.

Мерките, чрез които ще бъдат постигнати заложените приоритети са разработени в съответствие с предизвикателствата, стоящи пред местната икономика, а именно необходимостта от предлагането на конкурентоспособни продукти както на българския, така и на европейския пазар; обновяване на производственото оборудване и прилагане на нови технологични решения в производството; повишаване на уменията за управление на бизнеса и пазарното ориентиране; задържане на квалифицираните специалисти и привличане на такива от съседни икономически центрове.

Като важна отправна точка за дефиниране на конкретни мерки и програми в този план послужиха факторите, определени от местния бизнес, които в най-голяма степен влияят негативно върху развитието на икономиката.

Част от тези фактори са свързани със присъщи процеси и отношения, развиващи се в свободна пазарна икономика, и техния негативен ефект може да бъде преодолян чрез подкрепа на знанията и уменията на самите икономически субекти да се справят с предизвикателствата на пазара и управлението.

Други фактори, могат да бъдат повлияни в голяма степен от дейности на местната власт, присъщи ѝ според нейните функции и отговорности. В най голяма степен това са мерки, свързани с планиране, изграждане и поддръжка на техническата инфраструктура и осигуряване на качествено административно обслужване.

Сред възможностите, обаче, са и противодействието на нелоялната конкуренция, осигурявайки координацията на работа на контролните органи, извършващи дейност на територията на общината в рамките на техните законови правомощия; осигуряване на прозрачност при взимането на решения, отнасящи се до икономическата среда, както и при тяхното реализиране; активно разпространение на информация за възможностите и тенденциите в местната икономика и участие в промоционални събития.

Мерките, също така, са разгледани и през призмата на осигуряване на финансов ресурс за тяхното изпълнение. След изготвено сравнение и анализ изготвените проекти на оперативни програми са отбелязани мерките, отговарящи на изискванията за получаване на финансиране от Структурните фондове. Друга част от мерките следва да бъдат финансирани от други източници като общинския бюджет, частно финансиране, както и прилагане принципа на публично-частното партньорство във всички случаи, в които това е финансово изгодно и публичните интереси са защитени в оптимална степен.

Мерките за подкрепа на икономическото развитие са избрани в съгласие с представения подход, както и в съответствие с определените стратегически цели и приоритети.

F. Мерки за подобряване на местния инвестиционен климат

Ролята на властите за подкрепа на местния инвестиционен климат е пряко свързана с функциите и правомощията, с които те разполагат, съгласно нормативната база. В най голяма степен това се отнася до подобряване на администрирането на икономическите дейности, както и подобряване управлението на общинската и държавна собственост.

Това са и сферите, в които общината може директно да насочи конкретни усилия за създаване на благоприятни условия за развитие на бизнеса.

На първо място това се отнася до създаването на **система за ефективно управление на общинска собственост**. Системата ще осигури възможност както на местните фирми, така и на потенциални външни инвеститори да получават актуална информация и да планират бъдещата си

дейност по отношение местоположението и разширяването на производствените обекти.

Системата трябва да включва данни за статута на общинската собственост – публична или частна, устройствения статут и неговия потенциала на собствеността, показателите за устройство и застрояване (ако такова е предвидено), използване на собствеността по предназначение, както и икономически и финансов анализ на имотите. Икономическия анализ включва оценка на ефективността на използване на собствеността, възможни икономически перспективи и законови процедури за тяхното осъществяване.

В голямата си част изводите от тези анализи трябва да бъдат публични, предвид нуждата на бизнеса да вземе информирано решение за установяване или развитие на дейност на територията на общината. Тази информация може да бъде представяна под формата на портфолио на общинската собственост, подходяща за развитие на икономическа дейност.

Като част от тази програма трябва да бъдат разглеждани и проекти, свързани с **рехабилитация на съществуващи и изграждане на нови индустриални зони**. Тези проекти са свързани, както с управление на общински имоти (окрупняване, промени в устройствения статут и др.), така и с изграждане на инфраструктура, необходима за създаване на условия, отговарящи на изискванията на бизнеса. Ограниченията, свързани с недостатъчни финансови ресурси, могат да бъдат преодоленни с прилагането на подхода на публично-частните партньорства.

Публичността на системата за управление на общинската собственост ще окаже и важен ефект върху възприемането на целия процес на управление от страна на гражданите.

Доколкото **нелоялната конкуренция** е посочена като една от основните пречки пред развитие на бизнеса в общината, общинската власт трябва да приложи инструменти за подпомагане разрешаването на подобни проблеми, с които разполага. Функциите на местните власти, свързани с координацията на дейността на децентрализираните подразделения на контролните органи на територията на общината дават възможност за изработването на стандарти за равнопоставено и прозрачно прилагане на изискванията за опазване на околната среда, работа при здравословни и безопасни условия на труд, добрите производствени практики и хигиенните норми при производство на храни и напитки, данъчните и осигурителните задължения.

Важен елемент от този вид програми трябва да бъде **системата за прозрачно възлагане на обществени поръчки** от страна на общинската администрация, както и изграждане на капацитет за осъществяване на публично-частни партньорства.

G. Мерки за осъществяване приоритетите на икономическо развитие

1. Мерки, свързани с привличане на преки външни инвестиции

Обосновка: Изборът на мерки е направен в съответствие с изводите и приоритетите на стратегията за насърчаване на инвестициите в Република България (2005-2010 г.). Основна цел е привличането на стратегически инвеститори, чиито основни икономически цели са достигането до нови пазари, максимизиране на икономии от мащаба и достъп до квалифицирана работна ръка или суровина.

По отношение на развитите на територията на община Каварна икономически сектори, такива инвеститори трябва да бъдат търсени в секторите преработка на селскостопански продукти и туризъм.

Секторът „**Преработка на селскостопански продукти**” е атрактивен за стратегически инвестиции с осигурения достъп до суровини, произвеждани както на територията на община Каварна, така и на територията на област Добрич. Чрез близостта си до границата с Румъния, както и с логистичните точки пристанище Варна и летище Варна, общината предлага и достъп до нови пазари. Развитието на сектора ще позволи формиране на клъстер на база развитото селско стопанство в общината и областта.

Развитието на **туризма** е свързано с осъществяване на значителни по размер и дълготрайност инвестиции в леглова база, инфраструктура, разработване и реклама на характерен туристически продукт. Това изисква партньорство между местната власт и потенциалните инвеститори, както при анализа на информацията и планирането, така и при реализиране на проектите с помощта на публично-частни партньорства.

Атрактивни за привличане на стратегически преки инвеститори са и дейностите, свързани с оползотворяване потенциала на местните **възобновяеми енергийни източници**, както и **разнообразяване на използваните енергийни ресурси**. За развитието на газопреносната мрежа в общината отново следва да бъде използван принципа на публично-частно партньорство.

1.1. Преодоляване на недостатъците в определените като конкурентоспособни сектори туризъм и преработка на селскостопански продукти;

Това включва както **подобряване на общата техническа инфраструктура** в общината, така и **подобряването на предлаганото административно обслужване**.

Маркетинговата стратегия включва и дейности, присъщи и на част от останалите предложени мерки за икономическо развитие, а именно

повишаване на общата квалификация на работната ръка в областта на информационните технологии и чуждоезиковото обучение.

1.2. Изграждане на имиджа на община Каварна като място за успешни дългосрочни инвестиции;

Дейностите включват реклама в общи бизнес или специфични за секторите туризъм и селско стопанство средства за масова информация; участие на общината в международни/търговски изложения; осъществяване на общи инвестиционни/търговски мисии и общо информационни семинари; осигуряване на информация на интернет сайта на общината, видео материали; публикуване на брошури, информационни бюлетини с актуални икономически данни.

1.3. Генериране на инвестиции

Дейностите включват развитие на връзки с ключови инвеститори; провеждане на свързани със секторите инвеститорски форуми, семинари; специално разработени анализи и презентации за целеви инвеститори; целеви стимули като обучение на персонала, предоставяне на публична инфраструктура или земя за ползване.

Подходящо е тези дейности да бъдат включени като съставни елементи на специално разработена маркетингова стратегия на община Каварна.

2. Мерки, свързани с подкрепа за запазване и разширяване на дейността на работещите на територията на общината предприятия

Обосновка: Тези мерки трябва да бъдат насочени в най-голяма степен към два типа дейности:

- Задържане на функциониращи предприятия, които имат възможност и са склонни да променят местоположението си и
- Подкрепа за постигане на значителен икономически ръст на работещите предприятия.

Дейностите, свързани със задържане на местните фирми, са насочени в най-голяма степен към фирмите в сектора на производството, чието производство зависи не от налични на територията на общината или в близост суровини, а от наличието и качеството на работна ръка и

благоприятни административни условия и условия за експлоатация на техническа или съпътстваща инфраструктура.

Необходимо е тези мерки да бъдат насочени на първо място към секторите

- ▣ **селско стопанство** – с цел осигуряване на синергия с предвидените мерки по привличане на преки инвестиции в сектора преработка на селскостопански продукти и
- ▣ **туризъм** – с цел осигуряване подкрепа за направените инвестиции по отношение на съпътстващата обслужваща и развлекателна инфраструктура, обслужване и информационно осигуряване.

Мерките, осигуряващи подкрепа за ускорено икономическо развитие трябва да бъдат насочени към осигуряване възможности за модернизиране на производството, за да бъде предложен на продукт с повече добавена стойност, който ще бъде конкурентен както на българския, така и европейския пазар.

Възможността за производство на продукти с висока добавена стойност изисква и участието на квалифицирани кадри в процеса на създаване. В същото време по-високото качество на продукта ще даде възможност за получаване на по-добра цена, което ще осигури и по-добро заплащане на заетия квалифициран персонал. По този начин ще бъде постигнат задържащ ефект по отношение на квалифицираните кадри в община Каварна.

2.1. Мерки, свързани с производствено обновяване и въвеждане на иновации

- ▣ Подкрепа на **инвестиции за модернизиране на производственото оборудване**, вкл. нови технологии за производство и нови продукти, енергоспестяване, опазване на околната среда;
- ▣ Подкрепа за инвестиции за осигуряване съответствие със стандартите за безопасни и здравословни условия на труд;
- ▣ Планиране на мерки, които осигуряват специална подкрепа за фирми, развиващи дейност **извън общинския център**;
- ▣ Подкрепа за **подготовка на предложения** за кандидатстване за финансиране от ЕСФ, както и за управление на финансираните проекти;

- ▣ Специална програма с детайлно планирани мерки за **развитие на туристическия сектор**;
- ▣ Информирание и подкрепа за прилагане на мерките от Националния план за развитие на селските райони.

Доколкото предвидените в Оперативна програма „Конкурентоспособност” грантови схеми за финансиране на инвестиции оборудване и иновации не предвиждат разпределение на географски принцип, ролята на местната власт е свързана с оптимизиране процеса на подготовка на местните предприятия чрез разпространение на информация и създаване на условия за увеличаване капацитета на фирмите от производствения сектор да подготвят необходимата проекта документация.

Последното е пряко свързано и с дейностите по осигуряване на достъпни консултации и експертна подкрепа за бизнеса чрез изграждане на консултантски център в на територията на община Каварна. При неговото изграждане може да бъде приложен подхода на публично-частното партньорство. По този начин ще бъде постигнато оптимизиране на мрежата от консултантски услуги, предвид ограничените както финансови, така и експертни ресурси.

2.2. Мерки, свързани с нуждата от квалифицирани кадри

- ▣ Осигуряване **съответствие между нуждите на местните предприятия и образованието и квалификацията на работната ръка**;
- ▣ Насърчаване и подпомагане **предприятията да обучават и квалифицират наетия персонал**;
- ▣ **Осигуряване на качествено и достъпно консултиране на местния бизнес** на:
 - ⊙ управление на бизнеса;
 - ⊙ подготовка на бизнеспланове/проектни предложение;
 - ⊙ достъп до финансови ресурси;
 - ⊙ състояние и възможности на пазарите;
 - ⊙ въвеждане на ИКТ.

3. Мерки, свързани с подкрепа на инвестиционната активност на населението

Обосновка: Готовността на жителите на общината да стартират собствен бизнес може да окаже значителен положителен ефект в пазарни ниши, които не представляват интерес за външните инвеститори като алтернативното земеделие или алтернативния (селски, познавателен и екологичен туризъм), както и в сферата на обслужването.

В същото време инвестиционната активност може да бъде използвана като показател за измерване доколко бизнес средата в общината се определя като благоприятна.

Резултатите от направените проучвания показват, че община Каварна разполага със значителен потенциал за развитие на предприемачеството, който може да бъде развит сред младите, квалифицирани хора, както и сред жените. Осъществяването на подобни мерки ще има двоен ефект върху състоянието на общината, осигурявайки както подкрепа за икономическия растеж, така и благоприятно влияние върху негативните демографски тенденции.

3.1. Мерки в подкрепа на младата предприемаческата инициативност

- ▣ Предоставяне на информация за процедурите за стартиране на бизнес;
- ▣ Осигуряване на професионални консултации за управление на бизнеса и финансирането;
- ▣ Въвличане в процеса на взимане на решения за развитие на общината;
- ▣ Информирание и обучение за достъп до финансиране за стартиращ бизнес;
- ▣ Разработване на специализирани програми за стартиране на бизнес в сектора на туризма.

3.2. Мерки в подкрепа на жените предприемачи

- ▣ Предоставяне на информация за процедурите за стартиране на бизнес и консултации по бизнес управление;
- ▣ Планиране на специализирани обучения, отчитащи спецификата на жените в бизнеса, както и достъп до подкрепа за връщане на работа след майчинство;

- ▣ Развитие на мерки, осигуряващи помощ в отглеждането на деца (достъпна и качествена);
- ▣ Създаване на информационна мрежа, осигуряваща достъпност, гъвкавост и актуалност на бизнес подкрепата – съвети, обучение, квалификация и финансиране.

Н. Подход при осъществяване на планираните мерки

Дейностите на местната власт в община Каварна трябва да бъдат насочени към агресивна подкрепа по посока привличане на преки външни инвестиции и на развитие на предприемачеството и стартиране на нови икономически дейности, съчетани с подкрепящи мерки за развитието на съществуващите конкурентоспособни икономически сектори туризъм, селско стопанство и производство.

За финансовото осигуряване на необходимите мерки дейността на община Каварна може да използва възможностите, осигурени в най-голяма степен с три от изготвените оперативни програми – „Регионално развитие”, „Околна среда” и „Транспорт”. Техните предварителни варианти предвиждат финансирането на сходни дейности, чийто краен бенефициент са общини, общински компании, асоциации на общини, неправителствени организации с представителство на общинските власти. За целите на развитие на местния капацитет за управление и планиране следва да бъдат използвани възможностите на оперативна програма „Административен капацитет”.